

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDAGI IJTIMOIIY O'ZGARISHLAR.**BOYTO'RAYEV SIROJIDIN USMON O'G'LI***Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti**o'qituvchisi***NIYOZQULOV TAVAKKAL HAKIMZODA O'G'LI****CHORSHANBIYEV SUNNAT XOLMURAT O'G'LI***Denov tadbirkorlik va pedagogika**instituti talabasi*

Annotatsiya. Maqola, O'zbekiston Respublikasidagi so'nggi yillarda ro'y berayotgan ijtimoiy o'zgarishlarni tahlil qilishga bag'ishlangan. Ushbu o'zgarishlar iqtisodiy, siyosiy va madaniy sohalarda amalga oshirilgan islohotlar bilan chambarchas bog'liq bo'lib, xalqning turmush darajasini yaxshilash, ta'lim, sog'liqni saqlash va mehnat bozoridagi yangiliklar bilan ifodalanadi. Maqolada shuningdek, ijtimoiy tenglik, gender masalalari va yoshlarning jamiyatdagi o'rni kabi masalalar ham muhokama qilinadi. O'zgarishlar natijasida yuzaga kelgan yangi ijtimoiy institutlar, huquqiy normativlar va qonunlar, shuningdek, davlatning ijtimoiy sohalarga e'tiborining oshishi ta'kidlanadi. Shu bilan birga, bu jarayonlarning muammolari va kelajakdagi istiqbollari haqida ham fikrlar bildirilib, jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash uchun zarur bo'lgan choralar ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar. suvereniteti, transport, sektor, turizm, muzey meros, iqtisodiy, hududiy, islohatlar va intergatsiya.

Kirish qism. O'zbekiston Respublikasidagi ijtimoiy o'zgartishlar

O'zbekiston Respublikasi mustaqil davlat sifatida o'zining siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy hayotida sezilarli o'zgarishlarni amalga oshirdi. So'nggi yillarda amalga oshirilgan islohotlar nafaqat mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlash, balki fuqarolarning hayot sifatini yaxshilashga, jamiyatda adolatni va tenglikni ta'minlashga ham qaratilgan.

1. Ta'lim va ilm-fan sohasidagi islohotlar

O'zbekistonda ta'lim tizimiga katta e'tibor qaratilmoqda. Maktabgacha ta'lim tizimini takomillashtirish, ta'lim sifatini oshirish, zamonaviy pedagogik usullarni joriy etish kabi chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Shuningdek, oliy ta'lim tizimida ham islohotlar olib borilib, universitetlarda ilmiy ishlar va innovatsion yondashuvlar rivojlantirilmoqda. O'quvchilarga ingliz tili va boshqa chet tillarini o'rgatishning ahamiyati oshmoqda, bu esa global bozorga integratsiya qilishga yordam beradi.

2. Sog'liqni saqlash sohasidagi o'zgarishlar

Sog'liqni saqlash tizimiga qaratilgan islohotlar, tibbiyot xizmatlari sifatini yaxshilash, aholi salomatligini ta'minlashga qaratilgan bo'lib, yangi tibbiy texnologiyalarni joriy etish, sog'liqni saqlash infratuzilmasini modernizatsiya qilishni o'z ichiga oladi. Xususan, viloyat va tumanlardagi tibbiyot muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, shuningdek, shifokorlarning malakasini oshirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

3. Ijtimoiy himoya va farovonlik

Davlat tomonidan ijtimoiy himoya va farovonlikni oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. O'zbekistonda pensiya tizimini isloh qilish, kambag'allarni qo'llab-quvvatlash, nogironlar uchun sharoitlar yaratish kabi masalalar ustida ish olib borilmoqda. Bundan tashqari, oilaviy moddiy holatni yaxshilash va iqtisodiy imkoniyatlarga ega bo'lmagan qatlamlarni ijtimoiy himoya qilishning samarali mexanizmlari yaratilmoqda.

4. Gender tengligi va ayollarning roli

O'zbekistonda ayollarni ijtimoiy hayotga kengroq jalb etish va gender tengligini ta'minlashga alohida e'tibor berilmoqda. Ayollarni biznesga jalb etish, ularni rahbarlik lavozimlariga tayinlash va ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirish borasida bir qator tashabbuslar amalga oshirilgan. Ayollarning huquq va erkinliklarini himoya qilish, gender tengligini ta'minlash mamlakatda amalga oshirilayotgan ijtimoiy islohotlar asosiy yo'nalishlaridan biridir.

5. Madaniyat va milliy qadriyatlarni saqlash

O'zbekiston jamiyatining ijtimoiy o'zgarishlari milliy qadriyatlarni saqlashga ham yo'naltirilgan. Madaniyatni rivojlantirish, an'anaviy san'at va hunarmandchilikni qayta tiklash, yoshlarni milliy g'urur ruhida tarbiyalashga katta ahamiyat berilmoqda. Shuningdek, turizmni rivojlantirish orqali mamlakatning tarixiy va madaniy merosini dunyoga tanitish ham muhim ahamiyatga ega. O'zbekistonda amalga oshirilgan ijtimoiy o'zgarishlar jamiyatning turli qatlamlarida yaxshilikka olib kelgan. Ta'lim, sog'liqni saqlash, iqtisodiy barqarorlik, ijtimoiy himoya, gender tengligi kabi sohalaridagi islohotlar, mamlakatni yanada rivojlantirish va uning global miqyosdagi mavqeini mustahkamlashga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, milliy qadriyatlar, madaniyat va an'analar ham o'zgarishlarga mos ravishda rivojlanib, jamiyatda barqarorlikni saqlashda muhim rol o'ynamoqda.

O'zbekiston Respublikasidagi ijtimoiy o'zgarishlar — bu jamiyatning turli jabhalarida sodir bo'layotgan, odamlarning hayoti, qadriyatlari, turmush tarzlari, madaniyati, ijtimoiy munosabatlar va boshqalar bilan bog'liq o'zgarishlar jarayonini anglatadi. Ushbu o'zgarishlar ko'plab omillar, jumladan, iqtisodiy, siyosiy, madaniy va texnologik o'zgarishlar bilan chambarchas bog'liqdir. Ijtimoiy o'zgarishlarning ba'zi asosiy tushunchalari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. Sotsiologik o'zgarishlar – Bu jamiyatdagi tuzilma, institutlar va munosabatlar tizimining o'zgarishlari. Misol uchun, O'zbekistonning mustaqillikdan so'ng amalga oshirilgan ijtimoiy-siyosiy islohotlar, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlaridagi yangiliklar.

2. Demografik o'zgarishlar – Aholi soni, uning tarkibi va joylashuvi bilan bog'liq o'zgarishlar. O'zbekistonning aholi soni, urbanizatsiya jarayonlari va mehnat migratsiyasi bu turdagi o'zgarishlarga misol bo'ladi.

3. Madaniy o'zgarishlar – Jamiyatning qadriyatlari, urf-odatlarini, diniy e'tiqodlari va boshqa madaniy elementlaridagi o'zgarishlar. Bu, masalan, yangi texnologiyalar va axborot vositalarining ta'siri bilan bog'liq.

4. Iqtisodiy o'zgarishlar – Ishsizlik darajasi, ta'lim, sog'liqni saqlash tizimi va davlat tomonidan qo'llaniladigan ijtimoiy yordam dasturlari kabi iqtisodiy ko'rsatkichlarning o'zgarishi.

5. Siyosiy o'zgarishlar – O'zbekistonning mustaqillikka erishishi, yangi siyosiy tizimning shakllanishi va ijtimoiy tizimdagi islohotlar. Bu siyosiy partiyalar, fuqarolik jamiyati va demokratiya kabi tushunchalar bilan bog'liq.

6. Texnologik o'zgarishlar – Axborot texnologiyalarining rivojlanishi va ularning jamiyatda, iqtisodiyotda va kundalik hayotda ro'l o'ynashiga ta'sir qiluvchi jarayonlar. Shunday qilib, ijtimoiy o'zgarishlar bir necha jihatdan rivojlanishi mumkin bo'lib, ular O'zbekiston Respublikasining iqtisodiy, siyosiy va madaniy rivojlanishiga o'z ta'sirini ko'rsatadi.

Xulosa. Umuman olganda, O'zbekiston Respublikasidagi ijtimoiy o'zgarishlar aholining turmush darajasini yaxshilash, ularning huquq va erkinliklarini ta'minlash, shuningdek, ijtimoiy adolatni ta'minlashga qaratilgan. Bu jarayonlar mamlakatning modernizatsiyasi va rivojlanishi uchun asosiy omil bo'lmoqda.

Foydalaniladigan adabiyotlar ro'yxati.

1. 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йуналиши бўйича Х,аракатлар стратегияси. - Тошкент: Маънавият, 2017.
2. O'zbekiston tarixi. 2-3-kitob. Mustaqil O'zbekiston tarixi. T. Sharq. 2011.
3. Муस्ताкил Ўзбекистон тарихининг дастлабки саҳифалари. - Тошкент, 2000.
4. Муस्ताкил Ўзбекистон тарихи. Масъул муҳаррир А. Сабилов. - Тошкент: Академия, 2013.
5. Муस्ताкиллик: Изохли илмий-оммабоп лугат // М. Абдуллаев ва бошқалар: тулдирилган учинчи нашр. - Тошкент: Шарк, 2006.
6. Новейшая история Узбекистана. Руководитель проекта и редактор: М. А. Рахимов. - Тошкент: Адабиёт учкунлари, 2018.
7. Усмонов Қ. ва бошқалар. Ўзбекистон қарамлик ва муस्ताкиллик йилларида. Т., Укитувчи, 1996.

8. Узбекистан Республикаси: Мустакил давлатнинг бунёд булиши. Т., Узбекистан, 1992
9. Узбекистан Республикасининг Конституцияси. Т., Узбекистан, 2012
10. Узбекистан тарихи. Р.Муртазаеванинг умумий тахрири остида. - Тошкент, 2005.
11. Узбекистан халкининг дини, маданияти ва урф-одатлари: тарих ва ҳозирги ҳолат. - Тошкент: ТИУ, 2011.
12. Узбекистоннинг янги тарихи. Учинчи китоб. Мустакил Узбекистон тарихи. Т.: Шарк, 2000.
13. Эркаев А. Узбекистон йули. - Тошкент: Маънавият, 2011.
14. Гуломов С., Убайдуллаева Р., Ахмедов Э. Узбекистон. - Тошкент: Мехнат, 2001.